2008 жыл, 29-чу МАЙ, ОРТА КЮН. № 103 (17954)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН БЕРИ ЧЫГЪАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ 3 СОМДУ

Айныуну жоллары

Келишимни шарт ишле бла толтурургъа таукелдиле

Билдиргенибизча, бу кюнледе Тырнауузда республикагъа, районнга да уллу магъананы тутхан иш болгъанды. Москва областьны Руза районуну эм Элбрус муниципальный районну араларында бирге ишлеуню юсюнден келишимге къол салыннганды.

Аны аллында уа Руза районну администрациясыны башчысы Олег Якунин журналистлеге бу иш къалай башланнганындан хапар айтханды. Былтыр КъМР-де Чекчи управлениями таматасыны тилеги бла Москва областьны губернатору Борис Громов чекчилеге шефлик этиуню бойнуна алгъанды. Аны делегациясы Нальчикге келгенинде уа КъМР-ни Президенти Арсен Каноков Москва областьны районуну бла Элбрус районну арасында шуёх халла къуралырын сюйгенин айтханды. Ма ол мурат бла келгенди Руза районну делегациясы бизни республикагъа.

Эки районну да бирге ишлеулерини юсюнден келишимге уа администрацияны мекямында районну битеу депутатлары, предприятияланы бла организацияланы да башчылары тургъанлай къол салыннганды. Анга аталгъан къууанчлы жыйылыуну жер-жерли самоуправленияны Советини председатели Отарланы Исмайыл ачханды. Ол, келгенлени алгъышлап, сёзню район администрацияны башчысы Сотталаны Къурманнга бергенди.

Кесини къысха сёлешиуюнде Сотта улу Москва областьны бла Къабарты-Малкъарны башчылары Борис Громовну бла Арсен Каноковну хайырларындан Руза эм Элбрус районланы араларында шуёх байламлыкъла айнып башланырыкъларын чертгенди. Ол бирге тамамланыллыкъ ишлени бир къауму белгиленнгенлерин, алда сейирлик ишле сакълагъанларын айтханды, къол салынырыкъ документ эки районну да халкъларына хайырлы боллугъуна ышаннганын билдиргенди.

Руза муниципальный районну башчысы Олег Якунин а, анга жууап бере, былай айтханды:

-Не заманда да къыралны ёхтемлиги болуп тургъан район бла байламлыкъла жюрютгенибиз бизге уллу намысды. Бизни да сейирлик курорт зонабыз барды, анга Москваны къатындагъы Швейцария дейдиле. Аны айтханым, биз бир ишле бла кюреширге керекбиз. Аланы тамамлауну жоллары бизде, сизде да бирдиле. Белгиленнген планларыбызны толтурлугъубузгъа ийнаныпма. Мени сартын, аны ючюн къолумдан келгенни аярыкъ тюйюлме.

Келишимге къол салыугъа аталгъан жыйылыугъа къатышхан Александр Власов –КъМР-ни Президентини Администрациясыны башчысыны орунбасары- быллай иш биринчи кере этилгенин айтып, ол шарт ишле бла бегейтиллигине ышаннганын билдиргенди. Александр Алексеевич КъМР-ни Президентини атындан Москва областьны губернаторуна, Руза районну башчысына да байламлыкъланы къураун юсюнден башламчылыкъны къабыл кёргенлери ючюн ыспас этгенди.

Бу ишни юсюнден кесини оюмун КъМР-ни экономиканы айныуы эм сатыу-алыу министри Мусукланы Алий да билдиргенди. Ол, аны магъаналылыгъын чертип, районланы айныуларына себеплик этерик, аланы халкъларыны жашауларын игилендирлик алыкъа кёп келишимге къол салынырыгъына ийнаннганын айтханды.

Андан сора Олег Якунин бла Сотталаны Къурман, жыйылгъанла къарс ура тургъанлай, келишимге къол салгъандыла эмда бир бирлерин алгъышлап, хазыр этилип тургъан саугъаланы бергендиле. Олег Якунин элбрусчуланы Подмосковьени усталары гжельден ишлеген аламат сагъат бла саугъалагъанды. Сотта улу уа сыйлы къонакълагъа эки башлы Минги тауну суратын бла «Тырнаузское восхождение» деген китапны тутдургъанды. Алай элбрусчула, аны бла чекленип къалмай, Руза районндан келгенлени хар бирине къама бла жамычы бергендиле.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

ИТОГЛА ЧЫГЪАРЫУ

Предпринимательлени магъаналары эмда даражалары дайым да ёсгенлей турлукъду

Бу кюнледе Нальчикде Къырал концерт залда «2007 жылда бек иги предприниматель» деген республикалы конкурсда хорлагъанланы саугъалаугъа аталып къууанчлы жыйылыу болгъанды. Аны КъМР-ни Правительствосу эм республиканы Экономиканы айныуу эм сатыу-алыу министерствосу къурагъандыла. Жыйылыугъа Къабарты-Малкъарны Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров, министерстволаны, ведомстволаны оноучулары, халкъ мюлкню бёлюмлерини келечилери къатышхандыла.

Альберт Кажаров Терк районда «Терский завод алмазного инструмента» ачыкъ акционер обществону оноучусу Адальби Тлеужевге диплом эм саугъа бере турады.

26-чы май - Россейни Предпринимательлерини кюнюдю. Республикабыз ол кюн гитче бизнесде махтаулу жетишимле болдургъанланы атларын айтханды, алагъа саугъала бергенди.

Къабарты-Малкъарны Президентини «Жылны бек иги предприятиясы» деген саугъасын алыр ючюн, жыл сайын бардырылгъан конкурсда хорлагъан предприятиялагъа, организациялагъа КъМР-ни Президентини саугъасыны лауреаты деген дипломла эм саугъала берилгендиле. Альберт Хатуевич, жыйылгъанланы алларында сёлеше, аланы Президентни атындан алгъышлап, арт жыллада бизни республикада предпринимательствону айнытырча ахшы болумла къуралгъанларын, аны ючюн деп сегиз финанс схема жарашдырылгъанын айтханды. Андан сора ол, республикада кадрланы хазырлауну жангы программасы жашауда бардырылгъанын, аны чеклеринде жигер, иш кёллю жаш адамла къыралны алчы вузларына окъургъа жиберилгенлерин билдиргенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Суратны **Р. МАМИЕВ** алгъанды.

Тюбешиу

Сомну къыйматы тюшерик тюйюлдю

Россей Федерацияны Президенти Дмитрий Медведев ишчи халда финансланы министри вице-премьер Алексей Кудрин бла тюбешгенди. Ушакъны кезиуюнде къыралны файдасыны белгиленнгенинден эсе иги да кёп болгъаныны, аны къыйматын тюшюрмей хайырланыргъа кереклисини юсюнден сёз баргъанды. Министрни айтханына кёре, Финансланы министерствосуну бла Ара банкны биригип ишлегенлерини хайырындан сомну къыйматы жууукъ алты айны ичинде тюшерик тюйюлдю.

Нефтьден бла газдан тюшгенлерин санамай окъуна, экономиканы иги айныгъаныны хайырындан ахыр алты айны ичинде белгиленнгенинден эсе казнагъа 120 миллиард сомгъа кёп тюшгенди. Ол ахчаны уа, сомну къыйматы тюшер деп къоркъмай, хайырланыргъа боллукъду, бюджетге тюрлениуле кийирип.

- Ол ахчаны иги кесеги Уллу Ата журт урушха къатышханланы эм ол урушну къыяулуларын жашау журтла бла жалчытыргъа къоратыллыкъды. Анга быйыл 8 миллиард 900 миллион сом берилликди, - дегенди Президент.

Аны айтханына кёре, халкъны ол категориялы гражданларына дагъыда машинала, компенсацияла берилликдиле. Быйыл ол ишге да тёрт миллиарддан аслам сом берилликди.

Къыяулулагъа, алагъа къарагъан адамлагъа, къарыусуз къолайлыкълары болгъан юйюрлеге да социальный болушлукъла этилликдиле. Къысха айтханда, 120 миллиард сомну асламысы социальный ишлеге кетерикди.

Басмагъа **ХУЧИНАЛАНЫ** Ануар хазырлагъанды.

КъМР-ни ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Бёлюннген ахча къалай къоратылгъанына контроль кючленирикди

КъМР-ни Парламентини Билим бериу, илму эм саулукъ сакълау жаны бла комитетини жыйылыуунда сёз Къабарты-Малкъарда илму тинтиулени айнытыугъа республикалы бюджетден бёлюнген ахча къалай хайырланылгъаныны юсюнден баргъанды. Депутатла дагъыда 2008 жылда сабийлени жай солуууларын къурауну, аланы саулукъларын кючлендириуню, бош айланмазча этиуню мадарларына къарагъандыла.

Жыйылыуну ача, комитетни башчысы Игорь Иванов бу вопросну магъаналылыгъын чертгенди, хайырлы амалла кёргюзтюрге чакъыргъанды. Билим бериуню эм илмуну министри Сафарби Шхагапсоев билдиргеннге кёре, илмугъа бёлюннген ахчаны асламысы РАН-ны Къабарты-Малкъар илму арасыны гуманитар тинтиулени институтуна бериледи. 2008 жылда илмугъа битеу да 22 миллион сом бёлюнюрюкдю. Былтыр илму къуллукъчуланы иш хакълары кётюрюлгенди, илмуланы кандидатлары бла докторлары къошакъ ахча аладыла.

Министр гуманитар тинтиулени институту республиканы халкъларыны тиллерин, культураларын сакълау эм айнытыу жаны бла магъаналы иш бардыргъанын чертгенди. Илму къуллукъчуланы ишлеринден чыкъгъан хайыр да ёсе башлагъанды. Эки жылны ичинде 17 план иш чыгъарылгъанды, 155 илму статья басмаланнганды, ол санда 15-ден асламысы уллу изданиялада бла журналлада. Бусагъатда дагъыда бир ненча жыйымдыкъ басмагъа хазырланыла турады.

Институтну директору Барасби Бгажноков тыш къыраллы архивледе ишлер ючюн, ахча керек болгъанын сагъыннганды. 2008 жылда бёлюрге деп белгиленнген юч миллион сомдан институтха алыкъа бир сом да тюшмегенин билдиргенди.

Бийик тау-геофизика институтда халны юсюнден а аны директоруну орунбасары Хажбара Калов тынгылы айтханды, ол да заявкалагъа бла грантлагъа ахча бёлюрге кереклисин чертгенди.

Комитетни жыйылыууна къатышхан Людмила Федченко –Парламентни Председателини заместители- бусагъатда илму онгла республикагъа, аны социальный-экономика айныууна хайыргъа ишлемейдиле,деп белгилегенди. Къаллай бир болады бизге, алимлеге, илму къуллукъчулагъа къырал саугъала берилмегенли? Инновация технологияланы айнытыу жаны бла координация совет а не ишлейди?-деп соргъанды. Ол акъыл этгенден, Билим бериу эм илму министерствогъа прикладной илму тинтиулеге бёлюннген ахча къалай хайырланылгъанына контроль этерге керекди.

Жыйылыугъа къатышханла, уллу илму тинтиулеге республикалы бюджетден ахча заманында бёлюнюрюн излеп, КъМР-ни Правительствосуна обращение этерге оноулашхандыла. Билим бериу эм илму министерствосу, РАН-ны Къабарты-Малкъар илму арасы, илму организацияла эм бийик профессионал билим берген учреждениияла КъМР-ни илму онгларын экономиканы айнытыуда хайырланыуну республикалы целевой программасын жарашдырыргъа, инновация проектлени жашауда бардырыргъа, аллай проектлени бла аланы толтуруучуланы сайлауну конкурс системасын игилендирирге борчлу этилгендиле. Депутатла дагъыда КъМР-ни Президентинде Инновация технологияланы айнытыу жаны бла координация совет къураргъа кереклисин айтхандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Оноу

Эки жанына да хайырлы

Минск шахарда «Белагросервис» республикалы биригиуню бла Къабарты-Малкъарны аграрный лизинг компаниясыны араларына Белорусь Республиканы бла Къабарты-Малкъар Республиканы агросервис организацияларында производствола къурау жаны бла бирге ишлеуню юсюнден сёлешиуле бардырылгъандыла.

«Къабмалкъагролизинг-ни» генеральный директору Арсен Утижев айтханнга кёре, сёлешиулени кезиуюнде эки жаны да КъМР-ни эл мюлк товарла чыгъарыучуларыны шёндюгюлю техникадан, оборудованиядан излемлерин эсге алып, «Белагросервис» Къабарты-Малкъарны лизинг компаниясыны юсю бла бизни республикагъа Белоруссияны эл мюлк техника чыгъарыучу алчы предприятияларыны разработкаларын эки жанына да хайырлы болумлада жиберип турлугъуну юсюнден оноулашхандыла. Къабарты-Малкъар да мында чыгъарылгъан бир къауум ырысхы-техника средстволаны белорусчу аграрийлеге жиберип турургъа хазырды.

Келир ыйыкъда Белорусь Республиканы Эл мюлк эм аш-азыкъ министерствосуну даражалы делегациясы республиканы агропромышленность комплекси эм техника сервис службасы бла тынгылы шагъырейленир ючюн, Къабарты-Малкъаргъа келликди.

Бизни корр.

ТАПЛАНДЫРЫУ

«Сизни сынауугъузну тинтирге керекди»

Белгилисича, Нальчик быйыл «Бек тап жарашдырылгъан шахар» деген битеуроссей конкурсха къатышады. Аны излемлерине кёре, жарашдырылгъан документле Москвагъа мындан бир ай алгъа окъуна жиберилген эдиле. Кёп болмай а Нальчикде конкурс комиссияны членлери, аны итогларын чыгъарыу жаны бла ишчи къауум Лариса Денисова бла Герман Ломтев келген эдиле.

-Майны ахырында конкурсну итоглары чыгъарылып бошаллыкъдыла,-деп билдиргенди Лариса Денисова, Нальчикни хорлагъанланы санына кирир онгу бармыды деген соруугъа жууап бере. - Алай шёндю окъуна баям болуп турады Нальчик алчы жерледен бирине тюшериги, тапландырыу ишлени андан ары бардырыргъа ахча къоллу да боллугъу.

Алгъыннгы жыллагъа къарасакъ да, Нальчик алчыланы санында болгъанын белгилерге сюеме. Мен аны ариулугъуну, таплыгъыны юсюнден кёпле айтып эшитгенме, алай бери биринчи кере келеме да, анга алай бошдан айтылмагъанын, алчы жерлеге да ол, кертиси бла да, тийишли болгъанын кёргенме. Башха шахарланы да сёкмейме, алай Нальчикни юсюнден а дайым да айтханлай, рекламада кёргюзтгенлей турургъа керекди. Нек дегенде, жарсыугъа, аны юсюнден алай кёпле билмейдиле.

Мени мында кёргеним кёп башха шахарлагъа юлгю болургъа боллукъ эди. Шахарны ариулугъуну, орамларыны тизгинлиликлерини, юйлени сюртюлгенлерини, жолланы таплыкъларыны юслеринден айтама. Конкурсну излемлерине кёре къарагъанда, Нальчик бийик даражадады, специалистле сизни сынаууугъузгъа юйренирге келирге боллукъдула.

Шахарланы, эллени тап халгъа келтириу жумуш бек къыйынды, уллу жууаплылыкъны излейди. Проектни салгъанла, къурулушчула да, ишлерин тамамлап, кетип къаладыла. Ала этгенни сакълауду ишни башы. Нальчикде ол система болгъаны аз затчыкълада окъуна кёрюнюп турады. Юйлени къабыргъалары боялыпдыла, терекле, тап кесилип, тюплери да тытыр бла сюртюлюп турадыла. Биз дагъыда мында бордюрла къуру ара орамлада угъай, энчи иели юйле болгъан жерледе да салыннганларына, ала акъ бла сюртюлгенлерине сейир этгенбиз. Ол, Нальчикни тизгинли этгенден сора да, аны европалы шахаргъа ушатады. Башха бир шахарда да кёрмегенбиз биз аллайны.

Ахыры 2 -чи бетдеди.

РФ-ни Жамауат палатасы - Нальчикде

Миллетчиле бла расистле мамыр жашаугъа къоркъуулудула

27-чи сентябрьде Къабарты-Малкъар къырал университетде Россей Федерацияны Жамауат палатасыны «Жаш адамла эм радикализм» деген темагъа жамауат тынгылаула болгъандыла. Анга Чечен Республикадан, Дагъыстандан, Адыгеядан, Ингушетиядан, Север Осетия-Аланиядан, Ставрополь эм Краснодар крайладан белгили политикле эм алимле къатышхандыла. Жыйылыуну Россейни Жамауат палатасыны халкъла аралы байламлыкъла эм баш эркинлик жаны бла комиссиясыны председатели Николай Сванидзе бардыргъанды.

Шёндю къырал бир диннге да къажау сюелмейди

Тынгылаула башланнгынчы Николай Сванидзени башламчылыгъы бла къысха пресс-конференция болгъанды.

«Бусагъатда оруслула республикадан кетип баргъанда православный килиса къыстау халда ишленнгенини не магъанасы барды?» – деген соруугъа Ставропольну эм Владикавказны архиепископу Феофан: «Статистикагъа кёре, республикадан жаланда оруслула угъай, къабартылыла да, таулула да кетедиле. Килисаны ишленнгени уа бек иги ишди», - дегенди. КъМР-ни Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров бизни республикадан адамла жаланда экономика бла байламлы проблемала ючюн кетгенлерин чертгенди.

«Жаш адамланы араларында радикализмни къозгъагъан журналистле бардыла. Аны бла байламлы басмада тюрлениуле керек болурламы?» деген соруугъа Николай Сванидзе жууап бергенди: «Кёпле, сиз айтхан сылтауланы келтирип, «Басманы юсюнден» законнга журналистлени эркинликлерине чек салыр ючюн, тюрлениуле кийирирге кюрешгендиле. Биз ол тюрлениулеге къажау сюелгенбиз. Хар журналист да иши ючюн кеси жууаплы болургъа керекди. Аллай эркинлиги болмагъан журналист жууаплы болаллыкъ тюйюлдю». Аны бла бирге бусагъатда башха тюрлениу сюзюле турады - материалны басмалагъанны жууаплылыгъыны юсюнден. Ол «Басманы юсюнден» законнга кийирилсе, жамауатда радикализмни, экстремизмни къозгъагъан материал ючюн аны жазгъан журналист угъай, басмалагъан издатель жууапха тартыллыкъды.

«Быллай тынгылауланы не магъаналары барды? Аладан сора жаш адамланы араларында радикализм жокъму болады?» - деп да соргъандыла журналистле. «Угъай, жаланда ала бардырылгъанлай, радикализмни жокъ этип къояргъа къолубуздан келлик тюйюлдю. Алай проблема бар эсе, аны сюзерге керекди», - дегенди Сванидзе.

«Бусагъатда «секта» деген сёзню хайырланмайдыла, «дин къауум», дейдиле. Дин къауумла бек кёп болгъандыла. Ала бардыргъан иш къыралны бузгъанмы этеди, огъесе къурагъанмы? Къырал алагъа контроль этерге керекмиди, огъесе угъаймы?» - деген соруугъа архиепископ Феофан жууап бергенди. Ол: «Дин къауумну иши жамауатны сейирлерине чюйре келмей эсе, анга тиерге жарамайды. Жашау кеси ачыкълап къояды аланы ишлерин, муратларын да.

Алгъын ёмюрледе кёп къыраллада жангы дин къауумла къуралмасынла, бир жол бла барайыкъ деген акъыл бла тюрлю-тюрлю органла къуралгъандыла. Жарсыугъа, тарыхда аланы жаланда зулму ишлерини ызлары къалгъандыла. Бюгюнлюкде дин жаны бла эркиникле башха тюрлюдюле», - дегенди. Россейни Жамауат палатасыны члени, КъМР-ни Профсоюзларыны федерациясыны председатели Пшикан Таов: «Экстремист халлы дин къауумлагъа къажау сюелирге борчлубуз», - деп къошханды.

Ахыры 2 -чи бетдеди.

Жазылыу -2008

Арт болжалгъа салмайыкъ

Багъалы шуёхла! Май бошала турады. Алай, КъМР-ни почта связьны федеральный управлениясы билдиргенине кёре, «Заманнга» бек аз адам жазылгъанды. Аны себепли бу керекли жумушну болжалгъа салып турмагъыз дегенни айтырыгъыбыз келеди, сизге айланып. Биз ангылагъандан, хар таулу юйюрге жангыз миллет газетибизни алыу – аны сыйын кёргюзтген ишди.

Алты айгъа жазылыуну багъасы 356 сом 10 капекди. 2008 жылны биринчи жарымы бла тенглешдирсек, жаланда 14 сом къошулгъанды. Бусагъатдагъы халда ол алай кёп тюйюлдю.

Газетни редколлегиясы.

Бизни индексибиз - 51532

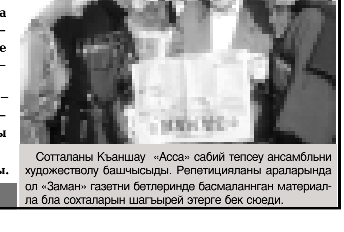

Сотталаны Къаншау «Асса» сабий тепсеу ансамбльни художестволу башчысыды. Репетицияланы араларында ол «Заман» газетни бетлеринде басмаланнган материалла бла сохталарын шагъырей этерге бек сюеди.

Бёлюннген ахча къалай къоратылгъанына контроль кючленирикди

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Андан ары сёз сабийлени солууларын къурауну юсюнден баргъанды. Урунууну эм социальный айнытыуну министрини заместители Фатима Амшокова билдиргеннге кёре, 2008 жылда «Радуга» реабилитация арада республиканы бюджетни ахчасына 4960 сабийни солутургъа эм саулукъларын кючлендирирге белгиленеди. Ала кёп сабийли эм къолайсыз юйюрледен боллукъдула. Аладан 320 сабий а аналары бла келип турлукъдула. Быйыл сабийлени солууларына федеральный бюджетден 17200 минг сом, РФ-ни Социальный страхование фондундан 128811 минг сом, республикалы бюджетден 3100 минг сом бёлюнюрюкдю.

РФ-ни Социальный страхование фондуну регион бёлюмюню таматасы Отарланы Роза быйыл 6450 сабийни санаторийлеге, саулукъну кючлендирген лагерьлеге жиберирге белгиленнгенин айтханды. Ол школлада къуралгъан лагерьледе солугъанланы санын ёсдюрюрге керек болгъанынла чертгенди.

Докладчыла депутатланы соруууларына жууапла бергендиле. Жыйылыуда сюзюлген вопрослагъа кёре тийишли оноула этилгендиле.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Предпринимательлени магъаналары эмда даражалары дайым да ёсгенлей турлукъду

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Конкурс беш номинациягъа кёре бардырылгъанды. «Промышленностьда бек иги предприятие» деген номинацияда «Терский завод алмазного инструмента» ачыкъ акционер общество хорлагъанды. «Ашазыкъ эм жарашдырыучу промышленностьда бек иги предприятиягъа» Прохладныйде мирзеу завод саналгъанды. «Бек иги эл мюлк предприятие» деген ат да Прохладна районда Петровла атлы колхозгъа жетгенди. «Къурулушда, жол мюлкде эм транспортда бек иги организациягъа» Нальчикде Насталаны Алий-Солтан башчылыкъ этген ООО, «Сатыу-алыу эм хакъ алып жашау жумушла тындыргъан сферада бек иги предприятиягъа» уа Нальчикде «Денеб» ООО саналгъандыла.

Ызы бла «Жылны бек иги предприниматели» деген конкурсну итоглары чыгъарылгъандыла. Ол да беш номинациягъа кёре бардырылгъанды – «Промышленность», «Эл мюлк продукцияны жарашдырыу», «Сатыу-алыу эм ара ашазыкъ», «Жашау жумушланы жалчытыуну сферасы», «Къурулуш, жол мюлк эм транспорт». Алада 1-чи жерлеге была тийишли болгъандыла: Прохладный шахарда «Риал-Пласт» ООО, ол райондан Османланы Керим башчылыкъ этген «Заря» эл мюлк предприятие, Нальчикде «ААС-999», Прохладный шахарда «Электрон» ПКФ» ООО, Нальчикде «Сантехник-Универсал» предприятие.

Саугъаланы эм дипломланы республиканы белгили къырал къуллукъчулары, министрле, мюлк иеле, политика, жамауат организацияланы башчылары бергендиле. Саугъаланнганлагъа атап, Къабарты-Малкъарны искусстволарыны сыйлы коллективлери, жырчылары, тепсеучюлери концерт кёргюзтгендиле.

Аладан сора да, республиканы алчы предпринимательлерине къууанч халда майдалла эм дипломла берилгендиле. Аланы арасында Нальчикде халыуа заводну генеральный директору Мухаммед Кудалиев, «Экспресс-Такси» ООО-ну генеральный директору Юрий Кушхов да бардыла.

Светлана Аришева «Тиширыу- жылны директору» деген XI битеуроссей конкурсну лауреаты болгъанды. Ол Прохладный шахарда коммерция организацияланы союзуну президентиди. Диплом эм лауреатны майдалы бла саугъаланнганды. Анзор Ашхотов «Жылны жаш директору» деген V битеуроссей конкурсну лауреатыды. Ол «Кватро» ООО-ну генеральный директоруду, диплом эм лауреатны майдалын алгъанды.

Адамланы иш кёллюлюклерин кётюрюуге чакъыргъан, ахшыланы, алчыланы атлары айтылгъан быллай къууанчлы жыйылыула бизни бюгюннгю жашаууубузну ышаныдыла, республиканы экономикасыны айный, адамланы жашау къолайларын игилендириу къолгъа алыннганыны шагъатыдыла.

ТЕММОЛАНЫ Мухадин.

Юбилей

Саугъала, чынла, жырла да

Иван Агеенко Темиржанланы Махтини саугъалайды.

Тюнене Нальчикде Къырал концерт залда чекчиле кеслерини 90-жыллыкъ байрамларын белгилегендиле. Аланы алгъышларгъа КъМР-ни Президентини Администрациясыны башчысы Альберт Кажаров, республиканы Парламентини Председателини заместители Хазратали Бердов, КъМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи заместители Мурат Тхазаплижев, Нальчик шахар администрацияны башчысыны заместители Владимир Павленко, Элбрус, Черек эм Чегем районланы администрацияларыны башчылары, республикада болгъан кюч органланы таматалары, Москва областьны Руза муниципальный районуну делегациясы, башха къуллукъчула да келгендиле.

Къууанчлы жыйылыу залгъа Чекчи управленияны байрагъын кийириу бла башланнганды. Андан сора РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Чекчи управлениясыны таматасы Иван Агеенко доклад этгенди. Ол чекчи отрядланы къалай къуралгъанларыны, 90 жылны ичинде къалай айныгъанларыны юсюнден айтханды, чекчилени байрам бла алгъышлагъанды.

Альберт Кажаров республиканы Президенти Арсен Каноковну алгъышлау сёзюн окъугъанды. Андан сора чекчилени Парламентни, Правительствону, шахар, район администрацияланы келечилери, КъМР-де ич ишлени министри Юрий Томчак, дагъыда башхала алгъышлагъандыла, саугъала бергендиле.

Саугъала, чекчиледен сора да, алагъа дайым да кёз-къулакъ болуп, болушуп тургъанлагъа да берилгендиле. Бу жол алагъа Альберт Кажаров, Правительствону Председателини заместители Чеченланы Ануар, Юрий Томчак, Черек, Элбрус, Чегем районланы башчылары Темиржанланы Махти, Сотталаны Къурман, Михаил Мамбетов да тийишли болгъандыла. Чекчилени жашауларыны, къуллукъ этиулерини юсюнден дайым да жазып, кёргюзтюп тургъан журналистле да унутулуп къалмагъандыла. Герийланы Сафар, Анатолий Дерико, Женя Ордокова, Анна Халишхова да саугъаланнгандыла.

Ол кюн чекчилени бир къауумуна прапорщик атла да аталгъандыла. Аланы алгъанланы араларында В.Гереев, З.Мазоков, Сарбашланы Ануар, М.Карданов, В.Быков да бардыла.

Ахырында республиканы искусстволарыны усталары концерт кёргюзтгендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратны автор алгъанды.

Ахшы тёрелеге кертичилей къала

Россейни ФСБ-сыны КъМР-де Чекчи управлениясыны Огъары Малкъарда чекчи бёлюмю ачылгъанлы эллилени бла чекчилени араларында шуёх байламлыкъла тохташхандыла, ала жылдан-жылгъа кюч ала барадыла.

Бу жол да огъары малкъарлыла ол ахшы тёреге кертичилей къалгъандыла, Чекчилени кюнюнде заставагъа саугъала, той-оюн бла баргъандыла. Элни Совет Союзну Жигити Умайланы Мухажирни атын жюрютген 1-чи номерли школуну окъуучулары, устазлары да, директорлары Къарчаланы Халиматны башчылыгъында келип, бу кюннге хазырлагъан концерт программаларын кёргюзтгендиле. Администрациясыны башчысы Нёгерланы Байрамугъ а, чекчилени къуру къол бла алгъышларгъа сюймей, ахча саугъа да келтиргенди.

Быллай къууанчлы ишге район администрация да къошулмай къалмагъанды. Аны атындан районну администрацияны башчысыны болушлукъчусу, бу элли жаш Байсыланы Харун, Къашхатауну администрациясыны башчысыны заместители Башийланы Рамазан да келгендиле.

Чекчиле къонакълагъа жарыкъ тюбегендиле, КъМР-де Чекчи управлениялы Огъары Малкъарда бёлюмюню таматасы капитан Дмитрий Никитин алагъа жюрек ыразылыгъын билдиргенди, аскерчилени былай жокълай тургъанлары ючюн ыспас этгенди.

Нёгерланы Байрамугъ а, чекчилени алгъышлай, ала бла байламлыкъла мындан ары да кючлене барлыкъларын чертгенди. Чекчи заставаны бу тийреледе салыннганыны хайырындан элли жашладан кёпле иш къоллу болгъанларын, ФСБ-ны жаны бла билим алыргъа да бир къауум адамгъа жол ачылгъанын къууанып билдиргенди.

Бизни корр.

Малчылыкъ

Бёлюм айный барады

Малчылыкъ аягъы юсюне бола эм айный баргъанына Урван районда 2008 жылны биринчи кварталыны итоглары шагъатлыкъ этедиле. Быйылны биринчи майына мюклени битеу тюрлюлеринде 14749 тууар, юч мингнге жууукъ къой эм эчки, 400 мингден аслам юй къанатлы болгъанды. Бу кёрюмдюле озгъан жылныкъыладан эсе бийикдиле.

Районну эл мюлк эм ашазыкъ управлениясыны начальниги Жираслан Тхостовну бизге билдиргенине кёре, гитче эм орта бизнесни келечилери жылны башындан бери 2200 тонна эт, 6800 тонна сют эм 5,3 миллион жумуртха чыгъаргъандыла. Бу ишге аслам юлюш къошханланы санында «Бабирус» агрофирма, «Тхакахо-вы» фермер мюлк, Урван элден энчи предприниматель Анзор Марзалиев эм башхала бардыла.

-Бёлюм айный баргъанын биз бек алгъа «Агропромышленность комплексни айнытыу» деген миллет проект жашауда бардырыла тургъаны бла байламлы этебиз, - дейди Тхостов. Аны чеклеринде «Россельхозбанкны юсю бла энчи иели мюлк жюрютген 63 юйюр 13 миллион 170 минг сом льготалы кредитле алгъандыла. Эл мюлк малланы, артыгъыракъда тууарланы санын ёсдюрюуге кеслерини иги кесек энчи ахчаларын салгъан гитче агробизнесни келечилери да районда аз тюйюлдюле.

Бу кюнледе район, битеу республикадача, малланы тау жайлыкълада кечиндирирге хазырлана турады. Районну ветеринар станциясыны болушлугъу бла элледе битеу маллагъа профилактика мадарла этилгендиле. Жер-жерледе специалистле мюлклени битеу тюрлюлеринде тууарлагъа эм юй къанатлалыгъа дарман салгъандыла. Июнь айны биринчи кюнлеринде жайлыкълагъа кетерик сюрюуле къуралгъандыла. Аны бла бирге ашла хазырлау компания бла байламлы вопросла да тамамланадыла. Урванчыла быйыл хар мал башына 35 центнер мал аш ёлчем хазырларгъа план салгъандыла.

БЕРБЕКЛАНЫ Борис.

«Сизни сынауугъузну тинтирге керекди»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Дагъыда бир затны белгилерге сюеме. Кёпден-кёп бола баргъан машиналаны салыучу жерле бла къытлыкъ сынау кёп россейли шахарланы къыйнап тургъан проблемады. Нальчик андан къутулгъаннга ушайды.

Кертиди, кемчиликле да бардыла. Сёз ючюн, кир-кипчик жыйылгъан жерлени бир кесек ушагъыулу этерге боллукъ эди. Алай ол не заманда да тюзетирге къолдан келлик уакъ ишди. Республиканы башчылары келир заманланы да сагъышын этгенлери, халкъ ючюн къайгъыргъанлары, тюрлю-тюрлю программала жашауда бардырылгъанлары кёрюнюп турады.

Ахырында айтырыгъым, игилендириуню, тапландырыуну чеги жокъду, аламатлыкъгъа къуруда итинирге керекди, Нальчикни уа анга жетер онглары барды, анга ол кёп башха россейли шахарладан эсе жууугъуракъды.

-Конкурсну бардырыугъа кёп ахча бёлюнеди. Баш мурат саугъа алыу нек болуп къалады? Россейни бек иги шахарларыны юслеринден хапар билдириу дегенча хайырлы ишге къырал магъана нек бермейди? Ол регионлагъа уллу болушлукъ боллукъ эди. Алагъа кеслерин реклама этер ючюн, асламлы информация органларына кёп ахча тёлерге керекдиле. Алай этерге окъуна кёплени къолларындан келмейди. Нальчикде да барды алай жарсыу.

Анга жууап бере, Герман Локтев ол быллай соруу мындан бир жыл алгъа РФ-ни Правительствосуна да берилгенин айтханды. Аны оюмуна кёре, информация иш тынгылы къуралмаса, конкурсну бардырыуну магъанасы жокъду. Нек дегенде хорлагъанладан сора да, тюрлю-тюрлю номинациялада дипломла алгъанла, махтаугъа тийишли болгъанла да аз тюйюлдюле. Кертиди, аланы юслеринден бёлюмню басма органында басмаланады, алай ол бек азды.

Къонакъла ол проблеманы комиссияны жыйылыуунда энтта да кётюрюрге сёз бергендиле. Алыкъа уа кеслерини изданияларында материалланы хакъсыз басмаларгъа айтадыла, Нальчикни бай сынауна Россейни башха шахарлары да юйренир ючюн.

Нальчик шахарны администрациясыны пресс-службасы.

Миллетчиле бла расистле мамыр жашаугъа къоркъуулудула

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Бир бирни кёрюп болмау къайдан чыкъгъанды?

Пресс-конференциядан сора тынгылаула башланнгандыла. Бек алгъа жаш адамланы араларында да радикализмни юсюнден кесини оюмун Николай Сванидзе айтханды. Аны акъылына кёре, СССР чачылгъандан сора Россейде идеология жокъ эди. Ол жыллада халкъланы араларында шуёхлукъ бек къарыусуз болгъанды, миллет къымылдаула халкъланы бир бирлерине юсгюргендиле. Дини, миллети башха болгъан адамгъа хурмет этиу жашаудан кетгенди. Жамауатда бу чюйре ишледен бегирек къыйнагъанла аз санлы халкъланы адамлары, бир жерден башха жерге кёчгенле эм тыш къыралладан келгенле болгъандыла. Жаланда 2008 жылны апрель айында 24 расист эм неонацист чабыуллукъ болгъанды. Аладан сора алтаулан ёлгендиле, къыркъ адам а жарала алгъандыла. Советлени жылларында халкъ кесин бир жамауатча сезген эсе, энди ол унутулгъанды. 2008 жылда Россейде миллети, дини башхады деген сылтаугъа кёре, чабыуллукъланы саны эки жюзге жетгенди, алада элли адам ёлгенди. Бирле неонацистле жаланда Москвада чабыуллукъла этген сунадыла. Ол алай тюйюлдю, жарсыугъа, жахиллик эм адамсызлыкъ ишле Россейни кёп шахарларында да боладыла.

Николай Сванидзени оюмуна кёре, бусагъатда болумну граждан жамауатны институтлары тюрлендиралллыкъдыла. Насыпха, халкъланы араларында шуёхлукъну кючлендириу жаны бла ишлеген жамауат организацияла кёпден-кёп болуп барадыла. Жарыкъландырыу ишни къыстау бардырыргъа керекди, аны бла байламлы газетлени, журналланы, телевиденияны магъаналары ёсгенди.

Энди бийик ислам билимни Россейде аллыкъдыла

РФ-ни Президентини ЮФО-да Полномочиялы келечисини аппаратында ич политиканы департаментини советниги Сергей Попов жаш адамланы араларында радикализмни сылтауун коррупцияда кёреди. Кертиси бла да, улутха бийлеген, закон болмагъан къыралда хар жаш адам да кесин сюйгенича жюрютюп башлайды.

Сергей Попов башха проблеманы юсюнден да айтханды. Аны акъылына кёре, ислам дин жаны бла бийик билимни россейлиле Россейде алыргъа керекдиле. Сауд Аравияда окъуп келгенлени бир-бирлери хайыр угъай, хата келтиргенлерин чертгенди докладчы. Нальчикде бла Махачкъалада къуралгъан ислам институтла ишлерин билген тынгылы иймамланы хазырларгъа борчлу боллукъдула. Андан сора да, Ставропольда бла Пятигорскде къырал вузлада «исламовед» деген усталыкъ кийирилгенди.

Сёзсюз, Сергей Попов айтханча, Сауд Аравиядан окъуп къайтханланы бир къауумлары жамауатны мамыр жашауун бузгъан адамла болуп чыкъгъандыла. Алай ахырысы бла да тыш къыраллада окъуу юйлеге жашланы жибермей тохтагъан, тюзмюдю да? Битеу дунияда атлары айтылгъан дин вузлада окъугъан адамларыбыз болмаса, игимиди ол? Нальчикде бла Махачкъалада ислам институтла айнысынла, алай битеу дуниягъа арт буруу терс ишча кёрюнеди. Баям, тыш къыраллагъа да, вузланы сайлап, алай жиберирге керек болур.

Бусагъатда Къабарты-Малкъарны суратлау искусствосун Россейни эм сыйлы окъуу юйлерин бошагъанла айнытадыла, республикада бизнес айнымайды деп, КъМР-ни Президенти тыш къыраллагъа жаш адамланы окъургъа жибергенди, ала уллу компаниялада практиканы бардырлыкъдыла. Дин жаны бла уа Россейни ичинден чыкъмай нек окъургъа керекди?.. Аллай «кордонла» ишленселе да, ёмюрлюк болмагъанларын жашау кёргюзтгенди.

РФ-ни Жамауат палатасыны члени, пятидесятниклени (баптистлени) союзуну председатели Сергей Ряховский тыш къыраллада окъуп келген миссионерлени ишден къыстаргъа тюшгенин айтханды. Ол шёндюгю дунияда бир миллет да башхаладан айырылып жашаялмазлыгъын чертгенди. «Бусагъатда Кавказдан оруслула кетип барадыла дейсиз. Ала артха къайтырыкъдыла. Чюйютлюле Россейден Израильге кёчгенлери эсибиздеди. Быйыл а жюз минг адам артха къайтханды», - дегенди Ряховский. Ызы бла ол кесини жашауну юсюнден айтханды: алты сабийи бла беш туудугъу бардыла. Жашы узбекли къыз бла юйюр къураргъа сюйгенин айтханында: «Сен аны сюемисе, жашым?» - деп соргъанды. Ол «хау» дегенинден сора: «Ыразыма юйдегили болурунга», - дегенди. «Бусагъатда узбекли келиним бла бек жарашып жашайбыз, ол мени эки туудугъуму анасыды», - дегенди Ряховский. Ол, бу жыйылыугъа дери межгитге барып, анда Аллахха къуллукъ этгенин, ызы бла уа православный килисада болгъанын айтханды. Килиса ишленир ючюн ахча бергенлени санында муслийманла да бардыла.

Ставропольну бла Владикавказны архиепископу Феофан жаш адамла кеслери радикальный идеяла къурамагъанларын чертгенди. Аланы къайры да буруп къояргъа тынч болгъанын хайырлана билгенле бардыла. Архиепископ Феофан радикализмни ислам бла байламлы этгенле терс болгъанларын чертгенди. «Мен Египетде, Сирияда, Иорданияда, Ливанда болгъанма, Каирде бла Александрияда уа кёп жылланы жашагъанма, ма бусагъатдача, священникни кийими болгъанды юсюмде, алай бир заманда да манга чабыууллукъ этерле деп къоркъмагъанма. Ислам дунияда башха динлеге бек уллу хурмет этедиле. Россейни кёп шахарларында уа, аз да къарангы болуп башлагъанлай, орамгъа чыгъаргъа къоркъаса», - дегенди архиепископ.

Феофанны акъылына кёре, радикализмни сылтаулары кёпдюле. Кёпле башларын кечиндиралмайдыла, ишчи жерле аздыла, экономика терк айнымайды, анга къошулуб а Север Кавказда урушла адамланы жюреклерин къатдыргъандыла, огъурсуз этгендиле.

Архиепископ Феофан: «Хау, бизни динлерибиз башхадыла, алай биз бир Аллахха ийнанабыз, бир бирибизден айырылып, геттолада жашаргъа жарарыкъ тюйюлдю. Бир юйюрде окъуна бирде бири бир дinnге ийнанады, бири уа атеист болады, алай аны ючюн бир бирлерин сюедиле, хурмет этедиле. Мен быйыл христианлагъа бла муслийманлагъа жай лагерь къураргъа деп турама», - дегенди.

Пшикан Таов жаш адамлагъа бусагъатда бек къыйынды, дегенди. Къара ишчи болургъа кёбюсю ыйлыкъгъан этедиле, бийик квалификация керек болгъан ишлеге уа аланы алмайдыла. «Битеу организациялада да жаш адамлагъа деп квотала болургъа керекдиле», - деп къошханды ол. Жаш адамланы араларында китапла окъугъанла, музейлеге, концертлеге баргъанла жаланда онюч процент болгъанларын, къалгъанла уа заманларын телевидение эм видео бла оздургъанларын чертгенди. Докладчыны оюмуна кёре, бизни жашларыбыз бла къызларыбыз шёндюден эсе тирирек булургъа керекдиле.

Жамауат палатаны члени Антон Лопухин россейлиле Кавказны юсюнден бир зат да билмейдиле, дегенди. Мында жашагъан халкъланы, аланы адетлерин-тёрелерин билселе эди, миллетчилик къурурукъ эди. Миллетчиликни, расизмни жахиллик туудурады.

РФ-ни Жамауат палатасыны члени, Чечен Республиканы жамауат палатасыны председатели Саид-Эмин Джабраилов: «Чеченни шимал жерлерине оруслула къайтып башлагъандыла. Биз бирге болургъа керекбиз, барыбыз да Аллахны сабийлерибиз», - дегенди.

Башха сёлешгенле юйюрде, школлада эм вузлада юйретиу иш бек къарыусуз болгъанын чертгендиле.

Докладдан сора жыйылгъанла кеслерини оюмларын даулаш халда айтхандыла. Битеу оюмла сюзюлюп, тийишли оноу этилгенди. Анда жаш адамланы араларында радикализмни къурутур жолла белгиленирикдиле.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

БАЙРАМ

Ахшыла алчыла болгъандыла

Нальчикни къырал концерт залында Тиширыуланы шахар советини башламчылыгъы бла Юйюрню халкъла аралы кюнюне аталгъан байрам бардырылгъанды. Анда «Женщина года г.Нальчика – 2007» деген сыйлы атха тийишлилени атлары да белгили болгъандыла.

Къууанчлы жыйылууну ача, профсоюзланы Культура юйюню баш режиссёру Марина Гумова, юйюрню адамны жашауунда къаллай магъанасы болгъанын айтып, ызы бла сёзню тиширыуланы шахар советини председатели Беппайланы Розагъа бергенди. Юйюр адам улу къурагъан затладан бек аламатыды, дегенди ол. Хар не да жашауда андан башланнганын айтып, юйюрню жамауатда болумуна сакъ болургъа кереклисин белгилегенди.

Адам улу жаратылгъанлы юйюр уллу тюрлениуледен ётгенин чертип, бюгюнлюкде аны сакълар ючюн, кёп иш этилирге кереклисин белгилегенди. Ызы бла бери келгенлени байрам бла алгъышлагъанды.

Шахарны администрациясыны башчысыны заместители Тюбейланы Хызыр да сёлешгенди. Байрамгъа келген аналагъа жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

Ары жыйылгъанла юч жангы юйюрню къуралгъанын да кёргендиле. ЗАГС-ны бёлюмюню таматасы Валентина Шериева жаш адамланы сахнагъа чакъыргъанда, залдагъыла алагъа къарсла бла тюбегендиле.

-Юйюрге сабий къошулгъаны къууанч болгъаны баямды, - дегенди Валентина, Аслан бла Эльмира Гучаковланы сахнагъа чакъыра. Ала уа бери къуру кеслери келип къалмагъандыла. Кёп болмай тугъан эгизчиклени – жашчыкъны бла къызчыкъны - алып келгендиле. Юйюрге сабийчикле туугъанына шагъатлыкъ къагъытла да мында берилгендиле.

Жангы къуралгъан юйюр Малкъондуланы Элдар бла Марьяна.

«Юйюрню къурау бла бирге аны сакълай да билирге керекди» деген сёзледен сора уа сахнагъа элли жылны бирге жашагъан юйюрле чыкъгъандыла. Эфендиланы Салихге бла Тамарагъа, Кауфовла Леонидге бла Алинагъа, Воробьёвла Анатолийге бла Лидиягъа, Скорых Вильгельмге бла Аллагъа жыйылгъанла жарыкъ тюбегендиле. Аланы барысына да дипломла, саугъала да берилгендиле.

Конкурсда билим бериуде эрттеден ишлеп келген, сабийлени окъутуу-юйретиу жаны бла кёп жангычылыкъла этген Иванова Галина Бородиновна «Профессионализм» деген номинацияда хорлагъанды. Бу номинацияда сыйлы атха дагъыда Чупова Наталья Николаевна да тийишли болгъанды.

Кардиология араны реанимация эм интенсивный терапия белюмюню башчысы Сарбашланы Зухура да саугъаланнганды. «Гуманизм и милосердие» деген номинацияда анга жетген болмагъанды. Бу номинацияда жамауатны социальный жаны бла къоруулау сферада жыйырма жылдан артыкъны ишлеп келген Абазова Сусанна Заудиновна да саугъаланнганды.

Сарбашланы Зухураны саугъалагъан кезиу.

Шахарда предприниматель тиширыу, он сабийни анасы Дадали Лёля Цацимовнаны кёпле биледиле. Ол «Активная жизненная позиция» деген номинацияда хорлагъанды.

КъМКъУ-ну «Каллисто» тепсеу ансамблини художестволу башчысы Романихина Ирина Львовна бир ненча тёлюню тепсерге юйретип келеди. Бу хунерли тиширыу сыйлы атха «Служение музе» деген номинацияда тийишли болгъанды.

Саугъаланнган тиширыуланы эм бери келгенлени барысын да Юйюрню кюнюню байрамы бла КъМР-ни Жазыучуларыны союзуну председатели Созайланы Ахмат, Профсоюзланы федерациясыны председатели Пшикан Таов, Парламентни депутаты Гешев Хасан, тёртюнчю номерли поликлиниканы враны Кешоков Руслан алгъышлагъандыла. Аналагъа жюрек ыразылыкъларын билдирип, алагъа саулукъ, насып тежегендиле.

Бери Акъ-Суудан, Хасаниядан, Кенжеден да юйюр династияла келгендиле. Ала билим бериуде, саулукъ сакълауда, табийгъатны тазалыгъын сакълауда эм башха жерледе ишлеген адамларыбыздыла. Алагъа, кёп сабий ёсдюргенлеге, бирге кёп жылланы жашагъанлагъа, урушну, урунууну ветеранларына, сакъат сабийлери болгъанлагъа, осуйлукъ этгенлеге да кёп алгъышла айтылгъандыла.

Байрам концерт программа бла бошалгъанды. «Ийман» жырчы къауум, Текуланы Амур, «Каллисто» тепсеу ансамбль, жырчыла Аслан Лиев, Ирина Крымова жарыкъ номерлери бла жыйылгъанланы къууандыргъандыла. Текуланы Амур «Минги тауну» жырлагъандан сора уа залдагъыла бу айтхылыкъ тау ючюн къол кётюргендиле.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.
Суратланы **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ КОНСТИТУЦИЯ СЮДЮ КЪУРАЛГЪАНЛЫ 15-ЖЫЛЛЫГЪЫНА

Политика ырахатлыкъны эм тутхучлулукъну ышаннгылы къаласы

Къыралда уллу тюрлениуле, федеральный государстводa праволу, граждан обществону къураргъа итиниулюк – ма была болгъандыла Россей Федерациябы субъектлеринде конституция сюдлени жаратылыуларыны баш сылтаулары. Ала РФ-ни субъектлерини законла чыгъарыу ишлерин юридический жаны бла тап халгъа келтирирге, законла чыгъарыуда чюйреликле болдурмазгъа, РФ-ни эм аны субъектлерини законодательстволарыны араларында башхалыкъ болмазча этерге, РФ-ни субъектинде жюрюген законодательствону РФ-ни Конституциясына терс келген жерлерин кетерирге, РФ-ни субъектлеринде право бла байламлы ишле не къадар ачыкъ болурларын жалчытыргъа борчлудула.

КъМР-ни Конституция Сюдю 1992 жылда къуралгъанды. Бюгюнлюкде ол республиканы 1997 жылда 1-чи сентябрьде къабыл этилген Конституциясына «Къабарты-Малкъар Республиканы Конституция Сюдюню юсюнден» КъМР-ни 1997 жылда 12-чи декабрьде чыгъарылгъан Законуна таяныр ишлейди. Законла чыгъарыучу эм толтуруучу властьланы араларында даулашланы кетере, ол жарашдырыучу органны борчун бойнуна алады.Къыралда,жамауатда да политика ырахатлыкъны бла тутхучлулукъну ышаннгылы къаласы болуп сюеледи.

Конституция Сюд халкъ билген, башха сюдлеча, даулашханланы айырады. Мында даулашханла башха тюрлюдюле ансы. Граждан эм арбитраж сюдледе тарыкъгъанла, жууап бергенле да бардыла, уголовныйде уа – сюдге тартылгъанла бла хата жетгенле. Конституция сюдде да бардыла тарыкъгъанла бла жууап суралгъанла. Тарыкъгъан а органды неда энчи адамды, жууап суралгъан а – конституциягъа келишмегеннге саналгъан актны чыгъаргъан неда къол салгъан органды неда къуллукъчуду. Конституция Сюд тарыкъгъанланы ишлерин тюзлюк бла тамамлап, алай бла кесини тутхучлулугъун, политика жалынчакъсызлыгъын да жалчытады. Кеси башламчылыгъы бла ол бир вопросха да къараргъа эркин тюйюлдю. Жаланда право бла байламлы вопросланы тамамлайды эмда башха сюдлени неда къырал властьны органларыны компетенцияларына жетген шартланы тохташдырыу эмда тинтиу бла кюрешмейди. Ол жорукъланы бузмауну магъанасы бек уллуду. Конституция Сюдню даражасы, халкъны ышаныу ма анга кёре болады. Дагъыда аны «арбитрча», алай эсе уа, аллына салыннган борчланы жаланда правогъа таяныр тамамларгъа эркинлиги болгъан органныча, магъанасы сакъланады.

Конституция Сюдге сурам этерге была эркиндиле: КъМР-ни Президенти, КъМР-ни Парламенти, КъМР-ни Парламентини депутатлары, КъМР-ни Правительствосу, КъМР-ни Баш Сюдю, КъМР-ни Арбитраж Сюдю, КъМР-ни прокурору, КъМР-ни жер-жерли самоуправлениябы органлары, жамауат биригиулени атлары бла аланы республикалы органлары бла гражданла. Кёргенибизча, законла чыгъарыучу органыбыз КъМР-ни Конституция Сюдюнден болушлукъ излерге эркинликлери болгъанланы не къадар кёп этерге кюрешгенди. Ол а конституция-право халла бла байламлы болгъан субъектлени барысыны да сюдден болушлукъ излерге онглары болур ючюн этилгенди. КъМР-ни Конституция Сюдю оноуну кеси аллына этеди, ол себепден анга башхаланы юслери бла тарыгъырча этиу неда аны ахыры бла да кетериу бек терс боллукъ эди.

Конституция Сюдню оноуларыны юридический жаны бла магъаналарыны юслеринден да айтыуну тюзге санайма. «Къабарты-Малкъар Республиканы Конституция Сюдюню юсюнден» КъМР-ни Законуну 62-чи статьясында былай айтылады: «Къабарты-Малкъар Республиканы Конституция Сюдюню оноуу ахыр оноуду, анга башха жерлеге тарыгъыргъа жарамайды, ол кючюне тюз да туура этилип бошалгъанлай киреди, олсагъат хайырланылып башланады, башха органладан бла оноучу къуллукъчуладан аны хайырланыугъа эркинлик излерге кереклиси жокъду».

Дагъыда Конституция Сюд норматив право актны Конституциягъа терс келгеннге санауну юсюнден бегим чыгъаргъан эсе, аны къайтарып къабыл этерге жарамайды. Ол олсагъат жашауда бардырылып башлайды эмда башха органладан бла оноучу къуллукъчуладан аны хайырланыугъа эркинлик изленмейди. Сюдле эм башха органла Конституциягъа терс келгеннге санагъан актланы толтурмайдыла, алагъа жангыдан къараргъа керекди. Аллай норматив акт право системадан ахыры бла да кетериле эсе, аны орнуна уа башхасы чыгъарылмагъан эсе, ол заманда республиканы Конституциясыны болумлары хайырланыладыла.

Къабарты-Малкъар Республикада Конституция Сюд кесини ишин тюзлюк бла хайырлы бардырырча онгла къуралгъандыла. Болсада статистика кёргюзтгеннге кёре, алыкъа аны онглары ахырына дери хайырланылып бошалмагъандыла. Аны бла бирге статистиканы къургъакъ тарихлери Конституция Сюдге тарыгъыргъа, сурам этерге онг болгъанбыны хайырындан къаллай бир норматив акт къабыл этилмей къалгъанын толу кёргюзталлыкъ тюйюлдюле. Андан болушлукъ излеген гражданланы къаллай бирине право ангылатыула этилгенлерин, къырал властьны органларына аны ахыр оноуларыны къаллай бири жиберилгенин да санап чыкъгъан къыйынды.

Ол къарагъан ишлени категориялагъа кёре айыргъанда, аланы асламысы КъМР-ни законларыны бла норматив актларыны , жер-жерли самоуправлениябы органларыны актлары республиканы Конституциясына келишгенлерини бла къалгъанларыны юслериндендиле. Аладан сора компетенцияны юсюнден даулашла (30 проценти), гражданланы конституция эркинликлерине бла праволарына бузукълукъ этилгенине тарыгъыула (20 проценти), КъМР-ни Конституциясыны магъанасын ангылау не халда болгъаныны юсюнден ишле (15 проценти)барадыла.

Дагъыда бир шартны белгилерге сюеме. Конституция Сюдню судьялары, кеслерини тюзюнлей полномочияларын толтургъанларындан сора да, къыралны илмусун айнытыугъа да юлюшлерин къошадыла. Алайды да, Конституция Сюд къуралгъанлы бери ала Россейде кибик, тыш къыраллада да (Азербайджанда,Арменияда, Польшада, АБШ-да) тюрлю-тюрлю илму-практика конференциялагъа тири къатышадыла. РФ-ни шёндюгю Конституциясын жарашдырыуда да аланы къыйынлары барды.

Алайды да, КъМР-ни Конституция Сюдю - обществобузну эм сюд властьланы право жаны бла онглары кючленнгенлерине, КъМР-ни Конституциясын жашауда тынгылы бардырыргъа сыйдам жол салыннганына шагъатлыкъ этеди, гражданлагъа бла организациялагъа аланы сейирлери къоруулaнмай къалмазлыкъларына ышандырады.

Ю. КЕТОВ,
КъМР-ни Конституция Сюдюню Председателини заместители.

Профессионалла

Къыйыны бошуна кетмегенди

Бюгюн да андан дерсле аладыла

Ол кесини ишин уста билген адамды деселе, анга сукъланырыгъынг келеди. Аллайла уа бардыла.

Бабугентде жашагъан, окъутуу-юйретиу ишге къыркъ жылгъа жууукъ заманын берген Башийланы Аминат да аладан бириди. Ол кесини ишинде таза да профессионалды. Бюгюнлюкде солууда болгъанлыкъгъа, сабийле, абитуриентле, студентле да андан дерс алыргъа юйюне келедиле. Ол юйретсе, бир тюрлю ызгъа тюзетсе сюедиле.

Окъуучула школну бошай туруп, кеслери экзамен берлик предметге хазырлана туруп, кёбюсюнде аны сайлагъандыла. Ол а устазны жаланда биркюнлюк ишин кёргюзтген шарт тюйюлдю. Бюгюнлюкде белгили алим Аккыланы Света да аны къолунда окъугъанды. Ол, окъургъа кире туруп, немис тилден экзамен бергенинде, профессорла сейир этип: «Сен къайсы шахарда окъугъанса, ким юйретгенди бу тилге?» - деп соргъандыла.

Цукер деген тукъуму болгъан преподаватель Аминат Доммаевнаны атын, тукъумун эшитгенинде уа: «Иги эди бизни къыйыныбыз бошуна кетмегени», - деген эди. Тюменланы къызларыны къолунда окъугъанладан кёплери иги устазла да болгъандыла. Немис тилни сайлагъанлары да барды. Бёзюланы Мариям Хамидовна республикада аллай ахшы устазладан бириди.

Сабийлигинде тишлери аурутуп бек къыйналгъаны себепли аны эсине да келмегенди устазлыкъ ишни сайларгъа. Тиш доктор болургъа, адамлагъа болушургъа къаст этгенди. Анасы Шамкъыз сабийлерин жангыз кеси ёсдюргенликге, не бек къыйналса да, ала окъуп билим алырларын сюйгенди. Аминат а жети классны бошагъандан сора медицина училищеге кирирге барады. Биринчи экзамен орус тилден болгъанды.

Ол башланырдан алгъа таулу къызны къатына бир къыргъызлы тиширыучукъну олтуртадыла. Экзаменни кезиуюнде ол хар затны да Аминатдан кёчюрюп башлайды. Ол да анга алай этме деп айтмагъанды.

Алай ол анга чырмау болгъанды. Экзаменде таулу къыз иги белги алырына ышаннганлай тургъанды. Алай аны белгиси юч болуп, къыргъызлы къызны белгиси тёрт болгъанын эшитгенинде уа, жюреги бек къыйналгъанды.

Экинчи экзаменнге барыргъа унамай тохтайды. Анасы кёп кюрешгенди алай этме деп. Аны жапсарыр ючюн, къыз училищеге барады, болсада экзаменнге уа кирмейди.

Окъургъа сюйген - амал табады

«Сора немис тилге уа къалай бла юйреннгенсиз?» - деп сорама Аминат Доммаевнадан. Соруууму эшитгенинде, кюлюмсюреп: «Мени жашауумда жаланда бир энчилик барды - ол да бу тилге кеси аллыма юйреннгенимди, артда, аны сайлап, бирсилени да окъутханымды», - дейди.

Орта Азияда школда немис тилни алагъа окъутхан да этгендиле. Ма андагъы биринчи устазы эслегенди Аминатны тилге юйренирге уллу фахмусу болгъанын. Алай Камилла Антоновнаны айтханына ол заманда къалай эсе да эс бурулмады. Андан Кавказгъа келгинчи да кёп жылла озгъан эдиле.

Мында уа – Бабугентдекъыз, школну бошап, аттестат алыргъа таукелленеди. Элге немис тилден сабийлени юйретирге Нальчикден Нина Алексеевна деп бир устаз жюрюп тургъанды. Алай сабийчиги гитче болгъаны себепли ол кереклисича терк-терк келалмагъанды. Алай бла дерсле учхаралай къалгъандыла. Болсада окъургъа сюйген амал табады.

«Бизни тёлюде дерсден къачхан деген зат болмагъанды, -деп эсгереди ол. - Классыбызда онбир адам бар эдик. Устаз келмей къалгъаны болса, ол дерсни иги билгенибиз, доскагъа чыгъып, бирсилени окъутуп тургъанды. Артда уа бизни классда окъугъанла Османланы Георгий Магомедович тарыхдан, Каркаланы Мухарбий Магомедович а физикадан ахшы устазла да болгъандыла».

Немис тилни жашырынлыкъларын билирге уа нёгерлери Аминатны тёгерегине жыйылгъандыла. Биринчиден, стилистика жанына иги тюшюналмай турса да, къыйыны зырафына кетмегенди. Нек дегенде ол жыллада элде, школда да аны юйретир адам болмагъанды. Жаланда кесини итиниулюгю болушханды къызгъа.

Алай бла школну бошагъан жылында окъуна ол КъМКъУ-ну тарых-филология факультетини роман-герман тилле бёлюмюне окъургъа киреди. Немис тилден экзаменде белгиси уа тёрт болгъанды. Кеси кесин тыш къыраллы тилге юйретген къызны биринчи хорламы эди ол.

Алай бла биз огъарыда сагъыннган профессорланы - Цукерлени - къолларына тюшеди. Болсада тынч тюйюл эди университетде окъугъан. Нек дегенде биринчи курсда окъуна аны нёгерлери барысы да бу тилде эркин сёлеше билгендиле. Аминатха уа, ол даражагъа жетер ючюн, кече-кюн демей, къолдан сёзлюкню кетермей кюреширге тюшгенди.

«Бирси тыш къыраллы тилле бла тенглешдиргенде (япон, къытай тиллени къошмасакъ), немис тил бек къыйыннга саналады, - дейди Аминат Доммаевна. - Аны унутмаз ючюн, къуруда окъугъанлай, андан сора да, нёгерлеринг бла сёлешгенлей турургъа керексе».

Юч курсну бошагъанларындан сора уа быланы тау элледе школлагъа бир жылгъа ишлерге жибередиле. Ары дери уа ала дерслерин къалай берликлерине энчи комиссия къарагъанды. Таулу къыз, Нальчикни тогъузунчу номерли школунда «Немис тилде модальный этимле» деген темагъа дерсин тынгылы берип, кеси окъуп кетген школгъа келеди.

Кёлюн кётюрген открыткала

Студентлени практика жыллары терк бошалады. Элде окъуучуланы къыйналгъанларын кёрюп, Аминат да, окъууун бошагъанлай, бери къайтыргъа мурат этеди. Аны жашауунда, кеси айтханча, жаланда бир тюйюлдю энчилик. Бабугент элни орта школуну тыш къыраллы тилледен окъутхан биринчи устазыды Тюменланы Доммайны къызы. Школда бу тилден алгъан билими алай учхара болгъаны, кеси студент заманында къыйналгъаны аны эсинден бир заманда да кетмегенди. Аны себепли ишине да къаты болгъанды. Сабий, кертиси бла да, иги окъумаса, аны керексиз махтаргъа, белгисин кётюрюрге сюймегенди. Дерслерин сейир этер ючюн а, шахаргъа барып, тюкенледе, базалада пособияла излеп, тапхан затына къууаннганды.

«Окъугъан заманымда кесим бек къыйналгъанма, мен юйретгенле къыйналмасала сюйгенме. Сени устазынг ким эди деп сорсала, манга айып этерле деп сагъыш этгенме», - дейди ол кеси уа.

Дунияда, саулукъдан сора, сатылып алынмазлыкъ затха устаз билимни санайды. Ол кёплеге болушханды окъуугъа кирирге, немис тилден кёчюрмеле этерге да. Алай, кеси аллына олтуруп, билгенича жазып, аны келгенни къолуна тутдуруп, ашырыб а къоймагъанды. Анга болушлукъ излей келген адамны къатында олтуртуп, нени ангыламагъанын, къалайда къыйналгъанын соруп, ол затланы барысына да бюгюн-бюгече да юйретеди.

«Къыйыныгъыз кирмеген затны юйге келтире турмагъыз» деген сёзлени ол сабийлигинде кёп эшитгенди. Аны себепли санайды билимни сатылып алынмазлыкъ затха Аминат Доммаевна этген кёчюрмелени санап саны жокъду. Алай ала ючюн ол бир кишиден да саугъа излемегенди. «Мени къууандырыргъа сюе эсегиз, немис тилде жазып беригиз алгъышлау сёзюгюзню», - дегенди ол кесини окъуучуларына. Аланы уа барысын да КъМР-ни Билим бериу эм илму министерствосуну Сыйлы грамотасы бла бирге сакълап турады. Бош заманында чыгъарып окъуйду, кёлю кётюрюледи.

Аминат Доммаевна юч сабий ёсдюргенди. Къызы Асият да анасыны жолун сайлагъанды. [illegible] ни 74-чю номерли башланнган школ-сабий садында ишлейди. Быйыл «Ана тилим - [illegible]» деген конкурсну номинациясында биринчи жерге тийишли болгъанды.

Огъурлу устаз кесин насыплыгъа санайды. Бюгюн да аны излеп, андан дерсле алыргъа келе эселе уа, аны къыйыны бошуна кетмегенди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

ЮЙРЕНИУЛЕ

Бир бири сынаулары бла шагъырейленнгендиле

Быйыл 20-чы майдан 22-чи майгъа дери кезиуде Къабарты-Малкъарда Юг федеральный округну жер-жерли органларыны оноучуларыны къатышыулары бла окъуу-методика юйрениуле болгъандыла.

Окъуу-методика юйрениулеге къараргъа Россейни терсликлери болгъанланы жууапха тартыу жаны бла федеральный службасыны директоруну заместители ич ишлени генерал-майору А.В. Пискунов да келгенди. Аны бла бирге юйрениулени ишине КъМР-ни Парламентини Председатели Бечелланы И.Б., КъМР-ни прокурору О.О. Жариков, КъМР-де ич ишлени министри генерал-майор Ю.И. Томчак, ФСИН-ни КъМР-де управлениясыны таматасы А.С. Абидов къатышхандыла. Ала юйрениуле башланырны аллында службаны къуллукъларын толтура ёлгенлерини мемориалына гюлле салгъандыла.

Андан сора жыйылгъанла юйрениулени къабыл этилген программасына тийишлиликде СИЗО-ну мекямында теория дерслеге тынгылагъандыла, практика ишлеге къарагъандыла. Семинарны кезиуюнде Юг федеральный округну жер-жерли органларыны иш сынаулары бла шагъырейленнгендиле.

Россейни ФСИН-ини КъМР-де управлениясыны пресс-службасы.

Ырысхыны сакълау

Ауузачыкълыкъ ачады эшикни

Артдан-артха республикада фатарланы, юйлени тонау адамланы тынгысыз этгенлей турады. Юйле къалай тоналадыла? Бек алгъа аны юсюнден айтсакъ тюз болур. Эшиклени киритлерине ачхычла ишлеп тоналгъан юйле бек кёпдюле. Андан къалса, эшиклени, терезелени бузуп кириу бла да аслам аманлыкъла этиледиле. Бек байтамал а унутупму огъесе уллу кёллю болупму юйлерини эшиклерин, терезелерини форточкаларын ачып кетгенлени ырысхылары тоналады.

Былайда автомашиналагъа сууукъ къол кёп жетгенин да айта кетерге керекди. Аланы иелери гаражларына салгъан киритле кёбюсюнде тынч ачыладыла. Андан сора да, машиналаны орамлагъа сала туруп, кёзкъулакъ болуу жокъду. Кёбюсю уа аланы иелерини уллу кёллюлюклеринден сюрюледиле.

«Бек анасы жилямаз» деп, таулула айтыучулай, кёпмю керекди сакъ болургъа, эшикни, терезени бёкем этерге. Фатарларыгъызгъа сигнализация салыгъыз. Подъездлеге салынса да, аны къоруулануы хайыры уллу боллукъду. Фатарланы, юйлени страхование этиу да бусагъатда кёп палахладан сакъланыуну бек къыйматлы мадарларындан бирлериди.

Уручулукъгъа къажау сюелиу, тонаучуланы жолларын кесиу ич ишлени органларыны баш борчларындан бирлери болгъанды хар заманда да, бусагъатда уа ол бютюн къыйынннга айланнганды. Нек десегиз аманлыкъчыла жылдан-жылгъа урларгъа уста бола, кюйсюз бола, муратларына жетер ючюн, не тюрлю амалны да хайырланадыла. Алагъа бек бёкем эшиклени киритлерин ачыу милдеу да тюйюлдю. Киритни ачалмасала, эшиклени, терезелени бузууну амалларын аламат иги биледиле.

Уручулукъдан сакъланыуну жаланда бир ышаннгылы жолу барды. Ол да ведомстводан тышында охрананы службасыды. Аны къуллукъчулары пультланы хайырындан уручу, юйню тонаргъа умут этип, анга киреме деген кезиучюкде алайгъа мычымай жетедиле.

Ол халда энди хар юйню, фатарны киши киралмазча бёкем къала этерге къолдан келликди. Алай этер ючюн, жашау журтха тонаудан-отдан сакъланыуну сигнализациясын салыргъа керекди. Охрананы къыйматлыгъына, ышаныулулугъуна уручулукъну жолун кесиуню статистикасы шагъатлыкъ этерикди. Сёз ючюн, быйыл юйлени тонай тургъан юч аманлыкъчы къолгъа тюшгенди.

Ведомстводан тышында охрана - жамауат къоркъуусузлукъну милициясыны бёлюмюдю, битеу кюч структурала бла байламлыкъда ишлейди. Ол а охрананы жетишимли ишлерине себеплик этеди. Былайда кадрланы окъутууну, тап сайлауну, ишге тохташдырыуну эм ала къуллукъларын къалай толтургъанларына контроль этиуню мадарларыны хайырындан бизде къуллукъ этгенле барысы да этер ишлерин уста билгенлерин, жууаплылыкъны къаты сезгенлерин белгилемей жарамаз. Аны ючюндю ведомстводан тышында охрананы къарауунда болгъан, ол кесини жууаплылыгъына алгъан юйлени ырысхыларына сууукъ къол жетмегени, адамланы бизни службаны ишине ышаныулукъларыны жылдан-жылгъа ёсе баргъаны.

Бир-бирде охрана асыры багъа келеди деп тарыкъгъанланы эшитирге да тюшеди. Аны биз былай ангылатыргъа боллукъбуз: охрананы оборудованиясы багъады ансы, биз тындыргъан ишге ол жаны бла киши чурум табарыкъ тюйюлдю. Бизни специалистлерибизни айтханларына къулакъ салгъанла кеслерини, ахлуларыны ырысхыларын уручуладан сакълаяллыкъдыла.

Бюгюнлюкде ол жаны бла къоркъуу жокъду деп айтырча тюйюлдю, биз аны эсибизде тутаргъа, къоркъуусузлугъубуз кеси къолубузда болгъанын ангыларгъа керекбиз. Байлыкъны, ырысхыны аманлыкъчыладан сакълау бир заманда бир жерде да учуз болмагъанды, болурча да тюйюлдю.

СОЗАЙЛАНЫ Ахмат,
КъМР-де МВД-ны Ведомстводан тышында охранасыны начальнигини заместители милицияны полковниги.

Семинар

Ангылашыныулу мадарла бла

Арт жыллада жоллада сабийле ёлген, алагъа чып тюшген кезиуле кёбюрек бола баргъанлары жарсытады. Сабийни жолда транспорт бла байламлы болгъан къыйынлыкъдан къалай сакъларгъа эмда аны жолу хатасыз болуруна къалай жетиширге боллукъду? Школ, жюрюуню жорукъларын юйретгенден сора да, жоллада сабийле бла байламлы бушуулу ишле болмазларын эсгертиу жаны бла да энчи жерни алады.

Тырнауузну 6-чы номерли орта школунда Элбрус районну билим бериу учреждениляларыны директорларыны юйретиу иш жаны бла заместительлерини эмда класс башчыланы методика бирлигиулерини тamaталарыны къатышыулары бла семинар болгъанды. Анда сёз дерслени кезиуюнде жоллада бла орамлада сабийлени къоркъуусузлукъларын къалай жалчытыргъа боллугъуну юсюнден баргъанды. Аны темасы былай эди - «Сабийликни насыплы жолу».

Жыйылгъанла окъутууну къураyну кезиуюнде жолда къоркъуусузлукъну жалчытыу эмда жоллада транспорт бла байламлы сабийлеге чып тюшмезча профилактика иш бардырыу жаны бла шёндюгюлю педагогика технологияланы къалай хайырланыргъа боллугъун сюзгендиле. Сёз сабийлени орамда кеслерин ариу жюрютюрге юйретиу жаны бла дерслени бла классдан тышында ишлени хайырлылыкъларын кётюрюуню юсюнден баргъанды. Кичи эм орта школ жыл сандагъы окъуучула ючюн устазла бардыргъан комбинированный дерс эм классдан тышында иш сюзюлген теманы кёрюмдюлю материалы болгъандыла. Алада педагогла сюжет оюнну эм чыгъармачылыкъны юслери бла сабийлени жолда жюрюуню жорукъларыны юсюнден билимлерин ёсдюргендиле.

Аланы кезиуюнде жоллада тюбей тургъан тюрлю-тюрлю болумланы юлгюге келтиргендиле. Алагъа кёре 8-чи классны окъуучулары задачала къурагъандыла эмда аланы тамамлауну жолларын излегендиле. Дерсни планына билимлерин кючлендириуню кроссвордлагъа, викторинаны соруулaрына жууапла табыу дегенча формалары кийирилген эдиле. Ючюнчю-тёртюнчю классланы окъуучулары жаяу баргъан сабийни азбукасын окъугъандыла, назмула айтхандыла, элберлеге, берилген темагъа кёре ребусха да жууапла тапхандыла.

Бешинчи-алтынчы классланы окъуучулары «Жолда жюрюуню жорукъларын хар ким да билирге керекди» деген театр оюн хазырлагъандыла. Жомакълада ала кеслери сюйген жигитле сабийлеге сахнадан жолда жюрюуню жорукъларын тынгылы ангылатхандыла.

Семинарны ахырында анга къатышханла «тёгерек столгъа» жыйылгъандыла. Анда сёз 6-чы номерли орта школда сабийлени орамда жюрюуню культурасына юйретиуде окъуучула бла ишлеуню формаларыны юсюнден баргъанды. Аланы санында къырал автоинспекцияда ишлегенле бла дайым тюбеше турургъа кереклиси да бардыла. Семинарны ишине ала да къатышхандыла.

Итогланы чыгъара, Элбрус районну Билим бериу управлениясыны юйретиу программаларыны бла социальный адаптация арасыны башчысы Курданланы Тамара сабийлени орамда жюрюуню жорукъларына юйретиу, кезиуден-кезиуге угъай, дайым бардырыла тургъан ишге айланыргъа керекди деп белгилегенди. Ол заманда андан хайыр да чыгъарыкъды.

А. ТАЛАЕВ.

ЭНЕРГЕТИКА

Спутник телевидение келеди эллеге

Харкюнлюк жумушланы тамамлау бла бирге «Регионла аралы Север Кавказ сетевая компанияны» (МРКСК) Къабарты-Малкъар филиалыны бёлюмлеринде къурулуш-монтаж ишле бардырыладыла. Ол санда Чегем район сетьлени Хаджиланы Рашит башчылыкъ этген коллективи да ахшы жетишимле болдурады.

Артха къалдырылмазлыкъ борчладан бири - электросчётчиклени эскилерини орнуна шёндюгюлюлерин орнатыуду да, эллени асламысында ол иш бошалгъанды. Аны бла бирге седиреген ток чыбыкъла да алышындырыладыла. Бу кюнледе уа аллай жумушла Нартанда этиле турадыла, Чегем шахарда да башланырыкъдыла.

- Хушто-Сыртха эм Тёбен Чегемге ток ыз агъач, чырпыла ичи бла тартылгъанды. Темир чыбыкъла тийген бутакъланы, тереклени кетермей амал жокъ эди да, ол къыйын ишни да бир ненча адам къолгъа алгъандыла, - дейди Хаджи улу. - Белгилисича, ол эки элде эм Булунгуда жашагъанланы тюрлю-тюрлю телепрограммалагъа къарарча онглары болмай тургъанды. Энди ол жарсыу кетериле, алада спутник телевидениябы хайырланырча этиле турады. Аллай антенналаны къатларында трансформаторла орнатмай боллукъ тюйюлдю да, ол жумушну тамамлау бла да бизни адамла кюрешедиле.

Районда мияла чыгъарыучу завод ишлене тургъаны да борчларыбызгъа къошханды. Ары бийик вольтлу ыз тартыуну июль айда бошар умутубуз барды. Адамларыбызны къайсы бири да кёл салып урунады. Мастер Руслан Тхамоковну башчылыгъында ремонт ишлени тындыргъан къауумну, счётчиклени алышындырыуда Аналаны Рамазанны бригадасын энчи белгилерге боллукъду.

Рашитни билдиргенине кёре, бу организацияда хайырланылгъан ток ючюн ахча жыйыу кёп жылланы къыйын ишледен бирине саналып тургъанды. Ол жаны бла болум да биле-биле игиленнгенди. Предприятияны счётуна аслам ахча тюшгени кезиулю жумушланы тыйгъычсыз тамамларгъа онг береди. Аны хайырындан къыш айлада ишлеуге алгъадан хазырланыугъа да чырмау

Кёрмюч

Реализмни аламатлыгъы

Бизни республикада жашагъан художниклени хар тёлюсюню кесини энчи ызы барды. Биринчи, экинчи тёлю да асламында реализм халда жазгъандыла. КъМР-ни Культура фондунда ачылгъан «Романтика реализма» деген кёрмюч суратлау искусствону ол келечилерине, аланы чыгъармаларына аталгъанды.

Ол кюн ары келгенлени бетлери жарыкъ, сёзлери уа ангылашыныулу эдиле. Аны сылтауу, баям, мында болур эди: хар сурат бир адамны ич дуниясын, табийгъатны арилугъун, жылны бир кезиуюн неда бир болумну ачыкълай эди. Къысхасы, ол чыгъармалагъа къарагъан ким да ангыларыкъды аланы м агъаналарын.

Алайлыгъын Культура фондну таматасы Владимир Вороков да айтхан эди.

- Мен мында бек кёп кёрмюч ачханма, алай бу манга артыкъда жуууукъду. Мен эрикгенме тёгерекледен, тёртгюлледен, къынгырмынгыр ызладан. Ким биледи, аланы жазгъан художникле да фахмулула болурла, алай манга уа бу ыз ырахатлыкъ келтиреди, - дегенди.

Искусствовед Нелли Сундукова айтханнга кёре уа, кёрмючде юч тёлюню, онсегиз художникни ишлери тагъыладыла. Аланы араларында байламлыкъ, сайлагъан тиллерине кертичилик кёрюнеди. «Романтика» деген сёз артыкъда озгъан ёмюрню 60-чы-70-чи жылларына бек келишеди. Чынтты романтикле эдиле жангы шахарланы, жолланы ишлеген жашла, къызла. Ала табийгъатны кеслерине бойсундургъандыла.

Суратлау искусствода романтикле да табийгъатха жууукъдула, аны жырчылары болуп. Ала къагъытларын, бояуларын да кётюрюп, аз жолну къыдырмагъандыла, тюзню, тауну да къоймай. Кёрмючде алай жазылгъан, тауда туугъан суратла асламдыла. Н.Татарченкону «Акъ-Суу» бла «Геологи», А. Конинни «В начале весны», тауланы деменгиликлерин кёргюзтген А. Жерештиевни «Зима в горах», Ю. Мушаиловну «Горный пейзаж» деген эм башха чыгъармалада романтизм, реализм да биргедиле, бир бирни толтура.

Былада таула – тауладыла. Нальчикни орамларын да, къынгыр-мынгыр ызла бла кёрзюзтмей, болгъанларыча ишлейди С. Кузнецова. Аны себепли тамата, жаш тёлю да аланы таныгъан этедиле, алай эсе уа, ол орамчыкъла къарауучулагъа багъалыдыла. Андан да тереннге кирсег а, бу суратла аланы туугъан шахарларыны, жашауларыны да бир кесегидиле. Ол болум а, сёзсюз, художниклени аллай къарауучулагъа жууукъ этеди.

Арт жыллада, реализмни онгсунмай, суратлау искусствода кёп тюрлю стильле туугъандыла. Художникле, жашауну болушунлай кёргюзтмей, жангы амалла излегенлериндеди аны сылтауу.

Былайда аланы ангыларгъа да керекди: жылла, ёмюрле бла къайтарып, бир ыздан тепмей ишлеген эригиулю болур чыгъармачылыкъ бла кюрешген инсаннга. Андан итинедиле ала жашауну, бир болумну да белги, метафора бла ачыкъларгъа. Алай бийик математиканы мурдору Пифагорну таблицасы кибик, живописьде да эм уллу школ реализмден башланады. Аны жашырынлыкъларына, жорукъларына тюшюннген излерге боллукъду искусствода жангы жолну.

Культура фонддагъы «Романтика реализма» деген кёрмючге къайта уа, Н. Сундукованы сёзлери бла бошаргъа сюеме: «Бирге тагъылгъан суратла бир бири бла даулашмайдыла, бютюн хар бирини иги жерлерин белгилейдиле. Алай бла бу чыгъармала эмоциядан толу экспозиция къурайдыла, музыкадан, поэзиядан толу музыка да эшитиледи алада. Реализмни романтикасы, политика, коммерция проблемаладан узакъ болуп, художестволу культурагъа, халкъны интеллектуал кючюне уллу къошумчулукъ этеди».

САРАККУЛАНЫ Асият.

СУРАТДА: кёрмючге къатышхан художниклени къауму.

Суратны **ТОЛГЪУРЛАНЫ Камал** алгъанды.

Пекиннге барырны аллында

Юч спортчуну да барды онглары

Ауур атлетикадан кёп болмай Европаны Италияда болгъан чемпионатында, Элбрус районну спортсменлерини кёрюмдюлерин тинте келгенде, жууукъ заманда энди бардырыллыкъ Олимпиада оюнлагъа къатышыргъа аланы онгларыны юсюнденди бизни корреспондентибизни ушагъы ауур атлетикадан КъМР-ни къырал тренери, Россей Федерацияны сыйлы тренери, Жаш тёлюню ишлери, физкультура эм туризм жаны бла район комитетни председатели Жаппуланы Магомет бла.

- Магомет, Василий Половниковну кюмюш, Созайланы Мухамматны доммакъ майдаллары, Европаны чемпионатыча, быллай уллу эришиуледе, эштада, бизни ауур атлетлерибиз ючюн аман жетишим болмаз?

- Бек алгъа Италияда болгъан чемпионатны юсюнден айтыргъа сюеме. Ол Олимпиада оюнланы аллында ауур атлетлени быйыл биринчи эм халкъла аралы ахыр эришиулери болурла, баям. Аны себепли европалы кёп къыралла ючюн ол эришиулени уллу магъанасы барды: ала кеслерини жетишимлери бла Пекинде Олимпиадагъа къатышыргъа эркинлик алыргъа керек эдиле. Россейли команда керти да алчыладан эди, ол кезиуге аны аллында бардырылгъан халкъла аралы уллу эришиуледе ахшы кёрюмдюлеге жетишип, хорлап алыргъа онг болгъан алты жерни кишиге да ычхындырмагъанды.

Европаны ахыр чемпионатында уа, битеу команда эсепде биринчи жерни алып, ол кесини бийик классын дагъыда бир кере кёргюзтгенди. Анга къатышхан ауур атлетлени сегизиси да саугъала бла къайтхандыла. Россейни жыйымдыкъ командасында юч чемпион, беш да призёр бар эдиле: эки кюмюш эм юч доммакъ майдалла алгъан. Олимпиадаланы араларында озгъан тёрт жылны ичинде ол аны бек иги кёрюмдюсюдю. Айхай да, лицензия алыугъа бизни районну спортсменлери къошхан юлюшню да белгилерге керекди.

Алай, саугъалагъа да къарамай, хар зат да биз сюйгенлей болуп къалмагъанды. Биз, энчи айтханда, Половников эришиуледе хорлар деп тургъанбыз. Ол, кертиси бла да, хорламгъа жууукъ эди. Штангагъа ахыр кере келгенинде, атлет кесини бек аламат упражнениясында – тюртюп- 210 килограммны кётюрсе, хорлам аныкъы боллукъ эди.

Алай Василий штанганы кёкюрегине алгъанды, ёрге да къыйналмай тургъанды, штангачылада терк-терк болуучусуча, гриф аны, боюн тамырына тирелип, жукъу артериясын эзгенди. Упражненияны андан ары бардырыргъа жарамай къалгъанды.

Андан сора да, Василий санына чып тюшгени бла байламлы эки жылны ичинде халкъла аралы эришиулеге къатышалмагъанын, абаданланы чемпионатына биринчи кере барлыгъын да эсге алыргъа керекди. Финал къауумгъа къатышханланы арасында жыл санына кёре ол бек жаш эди, анга кёп болмай 22 жыл толгъанды.

Созайланы Мухаммат Европаны чемпионатына хазырланыу жаны бла битеу къолундан келгенни этгенди деп, алай сунама. Аны алыкъа да онглары бардыла, ол мындан ары да къошаллыкъды.

- Афины шахарда бардырылгъан Олимпиаданы кюмюш призёру Аккайланы Хажи-Мурат европалы чемпионатха нек къатышмагъанды?

- Россейни былтыр кюз артында бардырылгъан чемпионатында ол кеси ауурлугъунда арсарсыз хорлагъан эди. Россейни жыйымдыкъ командасыны башчылары анга Италиягъа барыр кереклиси жокъду деп, алай къарагъандыла. Болсада олимпиада командада жер алыр ючюн, Хажи-Муратха къыралны жууукъ заманда боллукъ кезиулю чемпионатында - Олимпиада оюнланы аллында ахыр эришиуледе Василий Половниковха бла Созайланы Мухамматха да кеслерини кючлерин кёргюзтюрге керек боллукъду. Алагъа дагъыда бизни юч штангачыбыз къатышырыкъдыла: Саракаланы Расул, Созайланы Мурат эм Дмитрий Петров. Аланы кёрюмдюлери да аман болмазла деп ышанабыз.

- Бизде, Аккайланы Хажи-Муратдан сора да, спортну энтта да бир сыйлы устасы чыгъаргъа боллукъду деп эшитгенме.

- Хау, биз бусагъатда Созайланы Мухамматха аллай ат берилирине къагъытланы жарашдыра турабыз. Арт кезиуледе ол дунияны эки кере эмда Европаны чемпионатында призёр болгъанды. Бу жаны бла аны жетишимлери уллудула дерге боллукъбуз.

- Магомет, Василий Половниковну юсюнден айтханда, хар зат да ангылашынады: ол кеси ауурлугъунда къыралны жыйымдыкъ командасына къошулургъа кандидатды, бир тюрлю чырмау чыгъып къалмаса, Россейни чемпионатында кесин кёргюзталса, олимпиада командада аны жери хазыр боллукъду. Аккайланы Хажи-Мурат бла Созайланы Мухаммат эришиулеге бир кибик ауурлукъда къатышадыла. Аладан бири къыралны жыйымдыкъ командасына кирмей къалыргъа боллукъмуду?

- Теория жаны бла айтханда, ала экиси да Олимпиадагъа барыргъа боллукъдула. Биринчиден, ала Россейни чемпионатында кеслерин кёргюзталсала эмда тёрт жылдан сора бек уллу эришиулени аллында ахшы формада болсала, тышында къаллыкъ тюйюлдюле. Экинчиден а, башха ауурлукълада спортсменле Россейни атындан къатышыргъа тийишлиге саналсала, хар зат да анга кёре боллукъду.

Къыралны жыйымдыкъ командасыны баш тренери Давид Ригерт билдиргеннге кёре, Россейни чемпионатындан сора Олимпиадагъа хазырланырыкъ штангачыланы бек кючлюлеринден онусу сайланырыкъдыла. Ары уа жаланда тёртюсю, дагъыда тёрт тиширыу барлыкъдыла. Кесини рейтингине кёре, Россей аллай бир адамны ары жиберирге эркинди. Бир сёз бла айтханда уа, Пекиннге билетле сатып алыннгынчы, шарт халда былайды деп айтыргъа къыйынды.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий ушакъ этгенди.

29-чу май – 4-чю июнь кезиуде осал кюнле эм сагъатла

3-чю июнь, геуюрге кюн (20.00 сагъатдан 24.00 сагъатха дери)

Къолларыгъызда-билеклеригизде жиклеригизни, солуу органларыгъызны ауруулары къозгъалыргъа боллукъдула. Ауур ишлеге къатылмагъыз, кесигизни сууукъ этмегиз.

4-чю июнь, бараз кюн (07.00 сагъатдан 09.00 сагъатха дери)

Къолларыгъызны-билеклеригизни къалайлары да сынып къалыргъа боллукъдула, къолларыгъызда-билеклеригизде жиклеригиз аурурла, сууукъ тиер деген къоркъуу да барды. Хамамда жуунугъуз, суу процедураланы этигиз. Кесигизни сакъ жюрютюгюз.

«АиФ» газетден.

Жетишим

Акъыл - башдады

Математикадан «Кенгуру» деген халкъла аралы эришиуге Къабарты-Малкъарны школларыны окъуучулары къатышып башлагъанлы быйыл 13 жыл болады. Бизни республикада регион бёлюмюню таматасы Светлана Эштрекова бизге билдиргеннге кёре, бу эришиуде кеси кючлерин, билимлерин кёргюзтюрге сюйгенлени саны жылданжылгъа ёсе барады.

Сёз ючюн, быйыл анга къатышханла 12 мингнге жетгендиле.

-Хар жолдан да сабийле аны ашыгъып сакълайдыла,-дейди Светлана Хабасовна. -Нек дегенде анда берилген задачала бек сейирледиле эм чам халда жарашдырылыпдыла. Аланы дунияда бек белгили математикле хазырлайдыла.

Быйылгъы конкурсда бизни республикадан кеслери тенглилени арасында Россей даражада ючеулен биринчи жерлени алгъандыла. Нальчикни 1-чи номерли гимназиясыны 2-чи классыны окъуучусу Жанкишиланы Тимур, Къарагъач элни орта школуну 5-чи классыны окъуучусу Рустам Пхешхов эм Прохладный шахарны 102-чи номерли школуну келечиси Марина Мануфричева алчыла болгъандыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

СУРАТДА (солдан онгнга): Пхешхов Рустам, Марина Мануфричева эм Жанкишиланы Тимур.

Сурат авторнуду.

ФУТБОЛ

Команданы кючлендиредиле

Россейни футболдан жыйымдыкъ командасы Европаны чемпионатына къатышыуу бла байламлы премьер-лигада ойнагъан футбол клубла шёндю солуудадыла. Аны хайырлана, коллективле командаларын кючлендириу эм терсликлерин тюзетиу бла кюрешедиле.

«Спартак-Нальчикни» юсюнден айтханда, ол арендада ойнагъан футболчула бла контрактланы созаргъа умутлуду. Ол санда полузащитникле Давид Сирадзе, Рикарду Лаго эм голкипер Дмитрий Хомич бла да.

Ставропольчу чабыуллукъ этиучю Расим Хутов а командадан кетгенди. Футбол клубну пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, къаты чып тюшгенден сора ол премьер-лиганы излемлерине келиширча кючлендиралмагъанды саулугъун.

Шёндю «Спартак-Нальчик» Кисловодск шахарда эки ыйыкълыкъ сборладады. Россейни чемпионатыны биринчи жарымында команда осал ойнамагъанды. Ол, онюч очко алып, турнир таблицаны ортасында – сегизинчи жерде – орналгъанды.

Бизни корр.

АЛАНЫ КЪЫЛЫКЪЛАРЫ

Бушну сёз айтыргъа эркинлигин сыйыргъандыла

Президентни кесини оюмуна кёре, цензура анга керексиз бек илинеди.

Джордж Бушну бла американы журналистлени араларында болгъан бу къаугъа Буш властьда тургъан заманны ичинде чыкъгъан кёлкъалдыладан бек уллусуду, дерге боллукъбуз. Акъ юй Эн-би-си телеканалны ол президентни цитатасыны магъанасын терсине, иш этип, тартыргъа кюрешеди деп терслегенди. Журналистле уа ала эркинликли къыралда жашагъанларын администрацияны эсине салгъандыла, ол себепден а каналны редакциясыны политикасына къатышыргъа къыралны башчысы окъуна эркин тюйюлдю, дейдиле ала.

Бу даулашлы иш а былай башланнганды. Эн-би-сини журналистлеринден бирлери Буш бла интервьюсуну кезиуюнде президентни Израильни парламентинде алгъаракъда сёлешиуюн эсге тюшюргенди. Буш ол заманда, Иран бла сёлешиуле жанлы болгъанланы критикагъа тарта, былай деген эди: «Бир-бирле, баям, биз террористле эм радикалла бла сёлешиуле бардырыргъа керек суна болурла. Хар заманда да жангылычла жиберип тургъанларына тюшюндюрюрча шартла топпа-толу болгъан кибик. Быллай тели хапарланы биз алгъын да эшите-эшите тургъанбыз».

Репортёр бу сёзлеге энчи эс бургъанды, Акъ юйню башчысындан, аланы магъаналарын ангылатырын тилеп, былай соргъанды: «Сиз былайда президентге демократладан кандидат Барак Обаманы юсюнденми айтасыз, ол айтханды Тегеран бла сёлешиулени бардырыргъа боллукъду деп. Буш а тюзюнлей быллай жууап берген эди: «Билемисиз, мени политикам тюрленмегенди, алай политика календарь а бек тюрленнгенди. Адамла мени сёзюмю окъургъа керекдиле. Аны сиз да тюз ангыламагъансыз.

Мен айтхан зат биз адамланы сёзлерине тийишлисича магъана берилирге керекди демекликди. Иранны президенти Израильни гунч этерге айта эсе, ол затха да тюз магъана берирге керекди».

Телеканалны редакторлары текстни юч айтымын кесип къойгъандыла. Ол себепден телевизоргъа къарауучула президентни жууабын быллай формада эшитгендиле: «Билемисиз, мени политикам тюрленмегенди, алай политика календарь а бек тюрленнгенди. Иранны президенти Израильни гунч этерге айта эсе, ол затха да тюз магъана берирге керекди».

Акъ юйдегиле ол юч айтымны алай бош кетермегендиле деп, алай суннгандыла. Администрацияны оюмуна кёре, Эн-би-сини къуллукъчулары аллай тюрлениулени телевизоргъа къарауучуланы Буш Обаманы юсюнден айтханча сундурур ючюн этгендиле. Президентни баш магъаналы ремаркасы: «Сиз да аны (мени сёлешиуюмю. – «Известия») тюз ангыламагъансыз» деген сёзле, иш этилип кетерилгендиле, дейдиле Акъ юйню келечилери. Президентни администрациясыны Эн-би-сиге жиберилген официальный письмосунда былай жазылгъанды: «Ол тюрлю редактура адамланы ажашдыргъан эм жууапсызлыкъны кёргюзтген тюрлендириудю».

Андан сора да, телекомпанияны башчыларына быллай излем жиберилген эди: «Президентни жууабын эфирге арталлыда къысхартмай берирге». Ол буйрукъ телекомпанияны «Сегодня» деген кезиулю программасында болжалгъа салынмай толтурулгъан эди.

Эсге салыргъа керекбиз, Акъ юй тюрлю-тюрлю даулаы Эн-би-сиге биринчи кере айтмайды. Бушну нёгерлери каналны журналистлерини Иракда къаугъаны юсюнден «граждан уруш» деген, ол къыралда экономика болумну юсюнден «рецессия» (тозурау) деген эм башха сёзлерин жаратмагъанларыны юсюнден айтхандыла.

Журналистле да алагъа мычымай быллай жууап бергендиле. «Эн-би-си эркин обществода эркин прессаны бир кесегиди, редакциялы оноуланы кеси аллына этерге эркинди», - деп жазылгъанды телекомпанияны заявлениясында.

Алексей ВАСИЛИВЕЦКИЙ.
«**Известия**» газетден.

Таеквон-до

Волгограддан хорлам бла къайтхандыла

Бу кюнледе таеквон-додан (ИТФ) жигит - шахар - Волгоградны ачыкъ чемпионаты болгъанды. Анга ЮФО-ну республикаларындан 250-ге жууукъ спортчу къатышханды. Чемпионатха кик - боксинг эм карате бла кюрешген жаш адамла да келип, усталыкъларын кёргюзтгендиле.

Бизни республикадан а ары къара бел баулу Аккайланы Элдар (63кг.) бла Гелястанланы Темирлан (35кг.) баргъандыла. Элдар абаданланы араларында спаррингде биринчи, формальный упражниялада уа ючюнчю жерлеге тийишли болгъанды. Темирланнга уа хорлаугъа итиниулюгю ючюн грамота берилгенди.

Аланы белгили тренер республиканы таеквондону (ГТФ) федерациясыны президенти, къара бел баулу, ючюнчю даны болгъан Беппайланы Илияс хазырлагъанды.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан.

Билдириу

Соруу эте келгенлени документлерин сурагъыз

Халкъны иш бла жалчытыуучу службада ишлейбиз ,социология соруу этебиз деп юйлерибизге, фатарларыбызгъа жюрюгенле бардыла деген билдириуле кеспедиле КъМР-ни Халкъны иш бла жалчытыу жаны бла къырал комитетине. Аны бла байламлы комитет эсгертирге сюеди гражданланы араларында бир тюрлю соруула бардырмагъанын эмда ол юйлеге жюрюген адамла алада ишлемегенлерин.

Мындан ары аллай сылтау бла келген адам Халкъны иш бла жалчытыуучу служебада ишлегенин бла къалгъанын билир ючюн, андан документин, паспортун да сурагъыз.

Эсде тутуу

Жанатайланы Исмайылны хурметине

РФ-ни сыйлы артисти Жанатайланы Исмайыл жашаудан кетгенли жыл болады. Аны хурметине атап, жырчы битеу жашауун берген музыка театрда эсгериу ингир боллукъду. Анга театрны артистлери, Исмайылны шуёхлары да къатышырыкъдыла.

Ингир 30-чу майда 18 сагъат 30 минутда башланырыкъды.

Жанатайланы Исмайылны эсгериуню ингирине чакъырабыз.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

АЛИКАЛАНЫ Владимир, АППАЙЛАНЫ Музафар (баш редакторну орунбасары), БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмныйи - **42-63-01**. Баш редакторну орунбасарлары - **42-38-21**, **47-26-22**. Жууаплы секретарь -**42-66-85**.
Секретариат - **40-93-62.** Корректорла - **42-63-52**

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:

Жамауат-политика жашауну бёлюмю- **42-67-68,42-24-02.**
Экономиканы бёлюмю - **42-66-73.**
Культураны бёлюмю - **42-68-72.**
Социальный политиканы бёлюмю - **42-66-76, 47-27-59.**
Жангылыкъланы бла спортну бёлюмю - **47-26-39, 42-66-71 .**
Письмоланы, рекламаланы эм билдириулени бёлюмю - **42-37-94.**
Тилманчланы бёлюмю **47-31-28.**
Бухгалтерия- **42-30-87**
Операторла - **47-26-28, 42-39-65.**

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн, Россей Федерацияны басманы юсюнден Законуна тийишлиликде, материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Культура эм информация коммуникацияла министерствосуну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет 1905 жылда Революция атлы республикалы полиграфкомбинатда басмаланнганды, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: **42-06-51, 42-19-97**

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: **42-69-34**

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады.
21.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Сараккуланы Асият - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Ахматланы Шахида (2-чи,4-чю бетле), Зезаланы Лида (1-чи бет), Акушуланы Феруза (3-чю бет) - корректорла.

Тиражы 3850 экз. Заказ № 1801

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

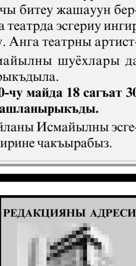

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5